
JORJ ORUELNING HAYOTI VA IJODIY ME'ROSI TAHLILI

Malikov Jasurbek Isroil o'g'li

NamDU Adabiyotshunoslik (ingliz tili) 2-kurs magistranti

Tel: +998979885522

Annotatsiya: Ushbu maqolada taniqli Angliyalik yozuvchi asl ismi Erik Artur Bler bo'lgan Jorj Oruel asarlaridagi voqealar rivoji va aynan o'sha paytdagi vaqt ta'siri haqida so'z yuritiladi. Shuningdek, yozuvchi asarlari orqali inson va jamiyatdagi tuzum, insonlar va hayvonlar o'rtasidagi o'xshashliklarni badiiy mahorat bilan tasvirlab berilgani ham aytib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Jurnalist, totalitar, Ferma, asarlar, Britaniya, fashizim, reportyor, Hindiston, mustamlakachi.

АНАЛИЗ ЖИЗНИ И ТВОРЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ ДЖОРДЖА ОРУЭЛА

Маликов Жасурбек Исроил угли

магистрант 2-курса Литературоведения (английский язык) НамГУ

Тел: +998979885522

Аннотация: В данной статье рассказывается о развитии событий в творчестве Джорджа Оруэлла, первоначальное имя которого было Эрик Артур Блэр, и о влиянии времени на то время. Отмечалось также, что в произведениях писателя с художественным мастерством описаны сходства между человеком и обществом, людьми и животными.

Ключевые слова: Журналист, тоталитарист, Ферма, произведения, Великобритания, фашист, репортер, Индия, колонизатор.

ANALYSIS OF GEORGE ORUEL'S LIFE AND CREATIVE HERITAGE

Malikov Jasurbek Isroil ugli

2nd year graduate student of Literary Studies (English) at NamSU

Tel: +998979885522

Abstract: This article talks about the development of events in the works of George Orwell, whose original name was Eric Arthur Blair, and the impact of the time at that time. It was also mentioned that through the works of the writer, the similarities between man and society, human beings and animals are described with artistic skill.

Key words: Journalist, totalitarian, Farm, works, Britain, fascist, reporter, India, colonialist.

Asl ismi Erik Artur Bler bo'lgan Jorj Oruell 1903 yilda Hindistonda tug'ilgan va oilasi Angliyaga ko'chib kelguniga qadar o'zining ilk yillarini shu erda o'tkazgan. U o'zining "Hayvon fermasi" va "O'n to'qqiz sakson to'rt" romani bilan mashhur bo'lib, ular hozirda distopiya adabiyotining klassikasi hisoblanadi.

Oruellning faoliyati 1920-yillarda jurnalist sifatida boshlangan va uning dastlabki asarlari asosan siyosiy xarakterga ega edi. U boshqa mavzular qatorida sotsializm va Britaniya imperiyasi haqida ham yozgan. Uning Angliya shimolidagi konchilar jamoasida ishlagan tajribasi uning mehnatkash kambag'allarning hayotini aks ettiruvchi "Parij va Londonda pastga va tashqariga" birinchi kitobini ilhomlantirdi.

Ikkinchi jahon urushi paytida Oruell BBC va Observer gazetalarida ishlagan va shu vaqt ichida o'zining eng mashhur insholarini yozgan. U "Siyosat va ingliz tili" asarida tilning yemirilishi demokratiyaning yemirilishi bilan bog'liqligini ta'kidlagan. "Filni otish" asarida u Birmada mustamlakachi politsiya zobiti sifatida o'tkazgan tajribasini va yolg'on filni otganidan afsusdaligini aytib berdi.

1945-yilda nashr etilgan "Hayvonlar fermasi" siyosiy allegoriya bo'lib, qishloq xo'jaligi hayvonlari o'z egasini ag'darib, utopiya yaratishga urinib ko'radi, faqat ularning yangi rahbarlari ham xuddi eski tuzum kabi buzuq ekanligini ko'rishadi. 1949-yilda nashr etilgan "Bir ming to'qqiz yuz sakson to'rt" romani kelajakdagi totalitar jamiyat hayotining barcha jabhalari ustidan to'liq nazoratga ega bo'lgan hukumatga tegishli romandir.

Oruell asarlarida ko'pincha hokimiyat, korrupsiya va shaxsiy erkinlik uchun kurash mavzulari yoritilgan. U siyosiy voqeliklarni tiniq tasavvur qilgan va adolatsizlik deb bilgan narsaga qarshi chiqishdan qo'rqmasdi. Uning yozuvi o'zining o'tkir va ixcham uslubi va murakkab g'oyalarni sodda, tushunarli tilga aylantirish qobiliyati bilan mashhur.

Jorj Oruellning asarlari 1950-yilda vafot etganidan so'ng o'nlab yillar davomida adabiyot va siyosatga katta ta'sir ko'rsatdi. Uning totalitarizm xavfi, so'z va erkin fikrning ahamiyati haqidagi ogohlantirishlari bugungi kunda ham o'quvchilarda aks-sado berishda davom etmoqda.¹

XX asrning eng mashhur va nufuzli mualliflaridan biri sifatida Jorj Oruellning asarlari butun dunyo bo'ylab o'quvchilarni hayratga soldi. Oruellning "1984" nomli distopik durdona asaridan tortib totalitarizmni tanqid qilgan "Hayvonlar fermasi" gacha bo'lgan davrda Oruellning asarlari zamonaviy adabiyotning asosiy qismiga aylandi. Ushbu maqolada biz Jorj Oruell asarlarining mavzulari, uslubi va ta'sirini batafsil o'rganamiz, ularning adabiyotga va zamonaviy jamiyatga ta'sirini tahlil qilamiz.

Jorj Oruell 1903 yilda Hindistonda Erik Artur Bler tug'ilgan. Uning otasi mustamlakachi ofitser bo'lib ishlagan va Oruell bolaligining ko'p qismini Angliya va

1

Sharqdagi maktablar orasida ko'chib o'tgan. Umidli boshlanishiga qaramay, oilasi moliyaviy muammolarga duch kelganida, Oruellning akademik karerasi qisqartirildi va u 18 yoshida rasmiy ta'limni tark etdi.

Oruellning mustamlakachi Hindistondagi tajribasi, u yerda ingliz imperializmining shafqatsizligiga bevosita guvoh bo'lganligi uning yozilishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Ispaniyadagi fuqarolar urushi davrida uning Ispaniyada bo'lgan vaqti siyosat va totalitarizm haqidagi qarashlarini ham shakllantirdi, bu uning fashizm va totalitar davlatlar xavfi haqidagi eng mashhur asarlariga olib keldi.

Oruell ijodining asosiy mavzularidan biri bu zolim kuch tuzilmalariga qarshi kurashdir. "Hayvonlar fermasi" va "1984" kabi asarlarida Oruell shaxslar va davlat o'rtasidagi kuch dinamikasini va hokimiyat lavozimlarida bo'lganlar o'zlari boshqaradiganlarni boshqarish va boshqarish usullarini o'rganadi.

Oruellning yozish uslubi o'zining aniqligi va to'g'ridan-to'g'riligi bilan ajralib turadi. Uning nasri ko'pincha bo'sh va sodda bo'lib, kuchli zarbani to'playdigan aniq, ixcham jummalarga e'tibor qaratadi. Ushbu uslub uning asarlarini jamiyatning barcha qatlamlari o'quvchilari uchun ochiq qilishga yordam berdi va uning 20-asrning eng nufuzli yozuvchilaridan biri sifatidagi o'rnini mustahkamlashga yordam berdi.

Oruellning asarlari keng va rang-barang bo'lib, romanlar, insholar va badiiy adabiyotlarni qamrab oladi. Ehtimol, uning eng mashhur asari "1984" romani bo'lib, u hukumat o'z fuqarolarining hayotini to'liq nazorat qiladigan distopik kelajakni o'rganadi. Kitob totalitar davlat tushunchasi bilan sinonimga aylandi va hukumat nazorati va tsenzura xavfidan ogohlantiruvchi sifatida tilga olindi.

"Hayvonlar fermasi" Oruellning eng mashhur asarlaridan yana biri. Roman bir guruh qishloq xo'jaligi hayvonlarining o'z egasini ag'darib tashlashi va tenglik va adolatga asoslangan jamiyat yaratishga urinishi haqida. Biroq, mas'ul cho'chqalar borgan sari avtoritar kuchayib borayotgani sababli, inqilob tamoyillari asta-sekin yemirilib, qorong'u va halokatli xulosaga olib keladi.

Oruellning badiiy bo'lmagan asarlari ham yuqori baholanadi, "Kataloniyaga hurmat" va "Uigan Pierga yo'l" kabi kitoblari fashizm va Britaniyadagi ishchilar hayotining og'ir haqiqatlarini chuqur tanqid qiladi. Bu asarlar Oruellning ajoyib yozuvchi va siyosat bilan shug'ullanuvchi mutafakkir sifatidagi obro'sini mustahkamlashga yordam berdi.

Jorj Oruell ijodining merosini butun zamonaviy adabiyot va jamiyatda ko'rish mumkin. Uning hukumat o'z fuqarolari ustidan to'liq nazoratga ega bo'lgan kelajak haqidagi ma'yus, distopik tasavvuri "Matrisa" kabi filmlardan tortib "Ochlik o'yinlari" kabi kitoblargacha bo'lgan mashhur madaniyatning takrorlanuvchi motiviga aylandi.

Oruellning hokimiyat va zulmning tabiati haqidagi fikrlari zamonaviy jamiyat uchun ham juda dolzarb bo'lib, butun dunyodagi hukumatlar o'z fuqarolarini nazorat qilish uchun kuzatuv va tsenzuradan tobora ko'proq foydalanmoqda. Uning asarlari

totalitarizm xavf-xatarlaridan ogohlantirish, shaxslarni zolim hokimiyat tuzilmalariga qarshi kurashishga chaqirish vazifasini o‘taydi.

Jorj Oruell asarlari adabiyotga ham, zamonaviy jamiyatga ham katta ta’sir ko‘rsatdi. Oruellning fashizm va totalitarizmni kuchli tanqid qilishidan tortib, kelajakka oid noaniq, distopik tasavvurlarigacha, Oruellning yozuvlari zolim kuch tuzilmalarining xavf-xatarlaridan ogohlantirish bo‘lib xizmat qiladi. Uning merosi butun dunyo yozuvchilari va mutafakkirlarini ilhomlantirishda davom etmoqda va uning ijodi birinchi yozilgan paytdagi kabi bugungi kunda ham dolzarbligicha qolmoqda.²

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Ilmiy axborotnoma Filologiya 2017-yil
2. Jahonadabiyoti jurnali, 2011-yil, 2-son.
3. O‘ZME. Birinchijild. Toshkent, 2000-yil.